

Bibliography:

1. United Nations. 2020. International Law. URL: <https://www.un.org/en/sections/issues-depth/international-law/>
2. International Court of Justice. 2020. Homepage. URL: <https://www.icj-cij.org/en>
3. European Union External Action. 2020. EU Delegation to Ukraine. URL: https://eeas.europa.eu/delegations/ukraine_en
4. Council of Europe. 2020. Venice Commission. URL: https://www.venice.coe.int/WebForms/pages/?p=02_Home
5. International Crisis Group. 2020. Ukraine: International Crisis Group. URL: <https://www.crisisgroup.org/europe-central-asia/eastern-europe/ukraine>
6. Atlantic Council. 2020. UkraineAlert. URL: <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/ukrainealert/>
7. Carnegie Endowment for International Peace. 2020. Ukraine: Carnegie Endowment. URL: <https://carnegieendowment.org/regions/ukraine>

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-398-2-32>

Мотрич В. А.,

*аспірант кафедри публічного та приватного права
Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського
м. Київ, Україна*

ПРАВОВІ ЗАСАДИ ЕФЕКТИВНОЇ БОРотьБИ ВІД УХИЛЯННЯ ВІД НЕСПЛАТИ ПОДАТКІВ У ТОРГОВО-ПІДПРИЄМНИЦЬКІЙ СФЕРІ

В даний час ухилення від сплати податків, на жаль, стало нормою для багатьох суб'єктів господарювання. Не стала винятком у цьому плані і сфера торгово-підприємницької діяльності. Податкові злочини у зазначеній сфері надають негативний вплив на економіку, гальмують розвиток у країні ринкових відносин, породжують інфляцію, деформують суспільну свідомість, порушують принципи соціальної справедливості, підривають чинність та авторитет закону, державних інститутів, ведуть до утиску прав та законних інтересів громадян. У зв'язку з тим, що сфера торгівлі є однією з тих, що найбільш динамічно розвиваються, значна частина несплачених податків стала осідати в кримінальному секторі економіки, що, у свою чергу, сприяє подальшому зростанню податкової злочинності.

Податкові злочини досить часто відбуваються у поєднанні з іншими корисливими злочинами, є їх кримінальною основою, а тому протидія їм має здійснюватися в єдиному комплексі заходів реалізації державної політики протидії всій економічній та кримінальній злочинності загалом [1].

В умовах недосконалості громадських інститутів та високої корупції підприємці, які працюють у зазначеній сфері, отримують кошти для неформального вирішення виробничих та соціальних питань, маючи таким чином суттєві переваги перед законослухняними підприємцями.

Зазначена ситуація у торгово-підприємницькій сфері, по суті, продукує соціальне замовлення на отримання найбільш повної та достовірної кримінологічної інформації про неї. Очевидно, що лише такий напрямок наукових досліджень дозволяє спрямувати основні зусилля держави на найбільш уразливі «больові точки» податкової злочинності на підприємствах торговельного комплексу. Безсумнівно й те, що спеціальні органи державної влади, які визначають і реалізують стратегію боротьби з податковою злочинністю в цій сфері, не можуть серйозно впливати на відповідну криміногенну ситуацію як у країні, так і в регіоні, не маючи в себе періодично надходження, спеціально підібраної інформації [2].

Інтереси кримінологічної, зокрема, економічної, безпеки України сьогодні, як ніколи, потребують об'єктивного та всебічного моніторингу (з використанням відповідних економічних індикаторів), який передбачає, насамперед, фактичне відстеження, аналіз та прогнозування найважливіших груп показників (індикаторів), а також реалізацію спеціально розроблених механізмів протидії загрозам безпеці та досягнення стійкого стану соціально-економічної сфери.

Кримінологічні дані у вигляді тих чи інших індикаторів є основними показниками соціальних умов, які дозволяють суспільству побачити себе через призму проблеми злочинності та контролю над нею [3].

Враховуючи специфіку проблем забезпечення кримінологічної безпеки суспільства від податкових злочинів на підприємства торговельного комплексу, необхідно вироблення особливої системи параметрів, орієнтованої на відповідну сферу соціально-економічних відносин.

Все зазначене вказує на те, що при розробці стратегії боротьби з податковими злочинами у сфері торгівлі необхідно віддавати перевагу не оборонним засобам, а заходам, які відрізняються посправжньому наступальним характером.

Стосовно питання щодо протидії ухилення від сплати податків з підприємств торговельного комплексу, крім податкового та фінансового контролю, важливим елементом є комплекс кримінально-

правових та кримінологічних засобів, спрямованих на забезпечення економічної безпеки в аналізованій сфері соціальних відносин.

Як показало дослідження, для забезпечення зазначеного сегменту безпеки дуже важливим є системний контроль за торговельними підприємствами. Відповідний контроль є діяльність спеціальних органів влади, які мають відповідні повноваження на використання спеціальних форм і методів, спрямованих на перевірку дотримання податкового законодавства, своєчасності та повноти виконання платниками податків своїх податкових обов'язків стосовно держави, правильності ведення бухгалтерського обліку та надання звітності.

Слід зазначити, що контролюючі органи повинні обмежуватися лише перевіркою дотримання податкового законодавства, правильності обчислення акцизів і своєчасності їх сплати. На суб'єкти контролю покладається проведення перевірочних дій за дотриманням посадовими особами торгових підприємств чинних законів та нормативних актів, які не завжди прямо пов'язані з формуванням грошових фондів держави, а хіба що створюють інфраструктуру зазначеного процесу. Податкові органи також можуть бути ініціаторами ліквідації економічно безперспективних підприємств. У процесі податкового контролю оцінюються не лише кількісні результати фінансово-господарської діяльності, а й її законність, доцільність, якість, а також фінансова стійкість платника як основа для підвищення податкового потенціалу економіки.

Ефективність контролю над діяльністю торгових підприємств: рівнем мобілізації у бюджетну систему податкових платежів; повнотою обліку об'єктів оподаткування; якістю податкових перевірок, зниженням кількості судових розглядів та скарг з боку споживачів товарів та продукції.

Список використаних джерел:

1. Податкове право : навч. посіб. / Я. В. Греца, В. І. Ярема, Ю. М. Бисага, М. В. Сідак. К. : Знання, 2012. 389 с.
2. Полянський Д., Бахарєва Н. Особливості трансфертного ціноутворення. *Юридична газета*. 2013. № 37. С.28–31.
3. Проблеми розвитку податкової політики та оподаткування : монографія / Ю. Б. Іванов, О. М. Тищенко, Г. М. Дорожкіна, В. В. Карпова та ін. ; за заг. ред. проф. Ю. Б. Іванова. Харків : ВД «ІНЖЕК», 2007. 448 с.